

Εχολικό Έτος
2013-2014

Ναΐδης:

Αυθρύνωνι Έργα

Μία ερευνητική εργασία που
εκπονήθηκε από τους μαθητές της
Α2 Λυκείου του Μουσικού Σχολείου
Αργολίδας.

Την εργασία εκπόνησαν οι μαθητές:

Μερμιγκη Μαρκελλα-Αλικη

Μπαλάσκα Δήμητρα

Μπουκουρη Αγγελική

Νενεκουμης Σπυρος

Οικονομου Μυρτώ

Παγιδας Αλεξανδρος

Παπαμητρου Κων/νος

Πατρινιος Γεωργιος

Πεσοβ Ριστο

Σκολαρικου Δαφνη

Σταρφα Αναστασια

Σταυρου Δημητρης

Τζανης Παναγιωτης

Τζωρτζης Παναγιωτης

Χουνταλας Μαξιμος Κων/νος

Αντί προλόγου

Σαλπάρουμε φέτος για να ταξιδέψουμε στον τόπο μας. Να δούμε και να γνωρίσουμε μέρη που ανήκουν στην καθημερινότητά μας αλλά μας ήταν στην ουσία άγνωστα. Τα είδαμε με το καθαρό βλέμμα του ξένου, του επισκέπτη στην πόλη, που έρχεται για να γνωρίσει και να μαγευτεί από τα έργα τα οποία στολίζουν αυτόν τον τόπο χάρη στον ιδρώτα, το μεράκι και τη φαντασία που έδωσαν δύναμη στα χέρια των ανθρώπων ανά τους αιώνες.

Περπατήσαμε, σκαρφαλώσαμε, φωτογραφήσαμε και απολαύσαμε τα αξιοθέατα τ' Αναπλιού με τη χαρά του τουρίστα.

Κυρίως όμως χαρήκαμε το αίσθημα της συντροφικότητας, του μοιράσματος της νέας αυτής εμπειρίας με συμμαθητές και ανθρώπους που αγαπούν αυτόν τον τόπο και μας αποκάλυψαν τα μυστικά του.

Ευχαριστούμε ιδιαίτερα τον κ. **Κωνσταντίνο Τσιαμπάση** για την κατατοπιστική διάλεξή του πάνω στις διάφορες οικιστικές περιόδους του Ναυπλίου.

Επίσης ευχαριστούμε ιδιαίτερα τον κ. **Χαραλαμπο Αντωνιάδη** για την μαγευτική περιήγηση – ξενάγηση στο Κάστρο της ακροναυπλίας και στην Παλιά Πόλη του Ναυπλίου.

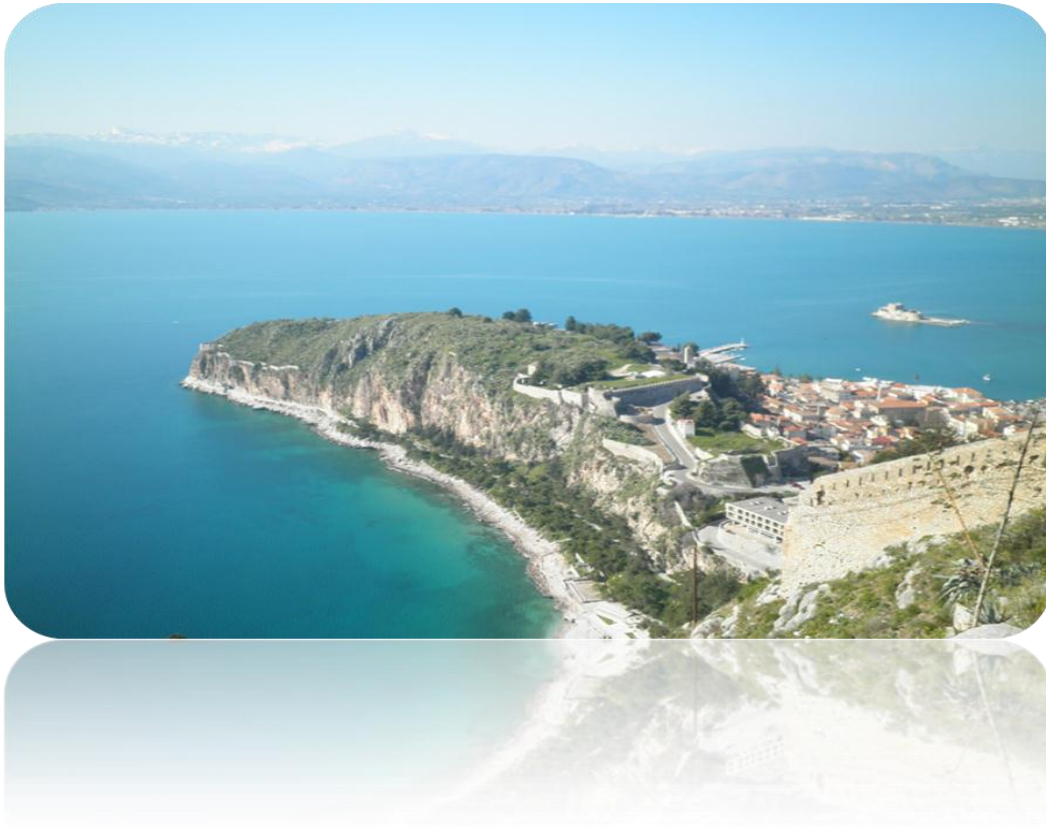
Η φωτογραφία του εξωφύλλου είναι ευγενική προσφορά του κ. **Ιωάννη Ανυφαντή** από παλιά γκραβούρα που είδα τυχαία στο ιατρείο του.

Ευχαριστώ τους μαθητές μου για όλα όσα με δίδαξαν φέτος. Απόλαυσα τον ενθουσιασμό των περισσότερων, απογοητεύτηκα αλλά προσπάθησα να αντιπαλέψω την αδιαφορία κάποιων. Έτσι ή αλλιώς, το μάθημα ήταν πολύτιμο για μένα.

Σας ευχαριστώ όλους.

Χρυσούλα Κουτελιά, συντονίστρια της έρευνας

Ακροναυπλία

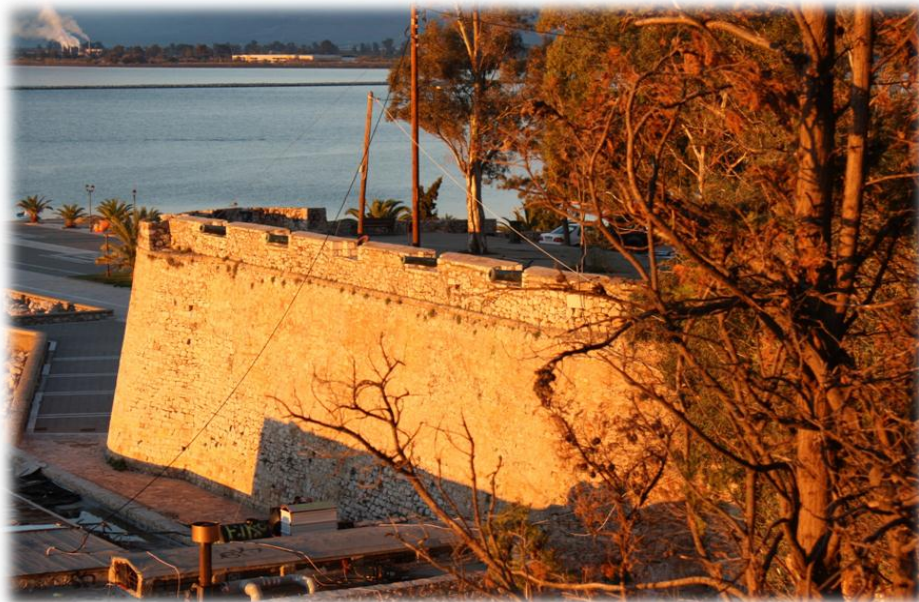
Η Ακροναυπλία βρίσκεται δεξιά της πόλης του Ναυπλίου, στην είσοδο του Αργολικού Κόλπου και απέναντι από το κάστρο, Μπούρτζι. Έχει ύψος περίπου 85 μέτρα, μήκος 900 μέτρα και πλάτος 400 μέτρα. Η βραχώδης χερσόνησος της Ακροναυπλίας είναι ένα από τα τρία εξαιρετικά κάστρα του Ναυπλίου και αποτελεί τον περιτειχισμένο οικισμό του από την αρχαιότητα έως και τα τέλη του 15ου αιώνα. Είναι το αρχαιότερο φρούριο της πόλης καθώς και είναι χτισμένη σε τρία διαφορετικά επίπεδα, ενώ λόγω της ιδιαίτερης γεωγραφικής της θέσης έπαιξε σημαντικό ρόλο σε όλες τις περιόδους της ιστορίας της πόλης. Η σημερινή μορφή του κάστρου της Ακροναυπλίας, αν και αρκετά αλλοιωμένη από τις σύγχρονες επεμβάσεις, οριστικοποιήθηκε κυρίως στις περιόδους της Φραγκοκρατίας και της πρώτης Ενετοκρατίας, από τον 13ο έως τον 16ο αιώνα. Η Ακροναυπλία όμως έχει μακραίωνη και πανάρχαια ιστορία, όπως μαρτυρούν και τα τείχη της. Πρωτοκατοικήθηκε κατά την αρχαιότητα και ολοκληρώθηκε με το πέρασμα των αιώνων από τους Ρωμαίους, τους Βυζαντινούς, τους Φράγκους, τους Ενετούς και τους Τούρκους. Στις αρχές του 19^{ου} αιώνα επέστρεψε στα χέρια των Ελλήνων. Το 1210-1212, όταν οι Φράγκοι κατέλαβαν την πόλη, χώρισαν την περιοχή της Ακροναυπλίας σε δύο περιβόλους, που ονομάστηκαν κάστρα. Στο μέσο περίπου της χερσονήσου βρισκόταν το Φράγκικο κάστρο, στο οποίο κατοικούσαν Φράγκοι άρχοντες, και αποτελούσε το διοικητικό και στρατιωτικό

κέντρο της πόλης, ενώ στο δυτικό τμήμα της χερσονήσου υπήρχε το Ρωμαϊκό κάστρο το οποίο βρισκόταν σε ψηλότερο επίπεδο και προορίστηκε για τους Έλληνες.

Το Φράγκικο κάστρο διαμορφώθηκε λίγο αργότερα από το Ρωμαϊκό, το οποίο υπήρχε ήδη από την Βυζαντινή περίοδο. Οι Φράγκοι, για να

έχουν την δυνατότητα να ελέγχουν την επικοινωνία μεταξύ των δύο κάστρων, έχτισαν τείχος ανάμεσά αυτών. Την περίοδο των Ενετών, εφαρμόστηκε η νέα οχύρωση με πυρίτιδα, όμως παράλληλα τα πυροβόλα όπλα συνέχισαν να χρησιμοποιούνται. Μετά το 1470, κατά τη διάρκεια της Α' Ενετοκρατίας οχυρώθηκε ένα τρίτο κάστρο, το κάστρο των Τόρων στη βορειοδυτική πλευρά της χερσονήσου και σε χαμηλότερο επίπεδο σε σχέση με τα άλλα δύο. Το 1502 κατασκευάστηκε ο βορειοανατολικός πύργος που βλέπει στο Παλαμήδι, όπως επίσης εκείνο τον καιρό, δημιουργήθηκε ο δυτικός προμαχώνας στον Αργολικό κόλπο. Πάνω σε αυτόν τον προμαχώνα τοποθετήθηκαν πέντε μεγάλα κανόνια, γνωστά και **ως Πέντε Αδέρφια**.

Το 1540 οι Τούρκοι, μετά την κατάληψη της πόλης του Ναυπλίου, ενίσχυσαν ολοκληρωτικά την οχύρωση. Το 1986 το Ναύπλιο πέφτει στα χέρια των Ενετών κατακτητών για δεύτερη φορά και ένα χρόνο μετά κατασκευάστηκε η **Πύλη της Ξηράς**, η μοναδική είσοδος στην πόλη.

Το υλικό με το οποίο είναι κατασκευασμένη είναι τοπικός γρανίτης. Στο πάνω μέρος της υπήρχε το γνωστό λιοντάρι του Αγίου Μάρκου και δεξιά και αριστερά του υπήρχαν τα οικόσημα των Αυθεντών του Ναυπλίου και της Βενετίας. Κατεδαφίστηκε μεταξύ του 1894 και του 1897 και ο υδάτινος διάυλος σταδιακά επιχωματώθηκε. Μετά από χρόνια, η πύλη ανακατασκευάστηκε. Το 1715 η κυριαρχία του Ναυπλίου αλλάζει από Ενετική σε Τουρκική για δεύτερη φορά. Τότε οι Τούρκοι κατακτητές ενίσχυσαν με άλλα 400 κανόνια την οχύρωση της πόλης. Μέχρι την επανάσταση των Ελλήνων τον 19^ο αιώνα, οι Τούρκοι συνέχιζαν τις επισκευές στην πόλη. Το 1822, η πόλη πλέον άνηκε στον ελληνικό λαό. Ο Ιωάννης Καποδίστριας, την εποχή που κυβερνούσε, αντιλαμβανόμενος την αξία του φρουρίου φρόντισε για τον καθαρισμό του από τους σωρούς των ερειπίων

και ανοικοδόμησε όλα τα τμήματα που είχαν υποστεί φθορές όπως και του κανονιοστασίου που είχε γκρεμιστεί. Επίσης ίδρυσε εντός του χώρου στρατιωτικό νοσοκομείο καθώς και ένα μικρό ναό. Κατά την βασιλεία του Όθωνα, ο βαυαρικός στρατός που ανέλαβε τη φρούρηση του Ναυπλίου, συνέχισε τις επισκευές των οχυρωμάτων, την κατασκευή στρατιωτικών αποθηκών, τελειοποίησε τις εγκαταστάσεις του στρατιωτικού νοσοκομείου αλλά και έχτισε ένα ρολόι στο υψηλότερο σημείο από την πλευρά που έβλεπε η πόλη. Ήρθε από την Βαυαρία με δωρεά του Λουδοβίκου του Α΄, πατέρα του Όθωνα. Την περίοδο της κατοχής, οι Γερμανοί είχαν αποφασίσει να το ανατινάξουν, γιατί εμπόδιζε ένα πυροβόλο. Οι αντιδράσεις των Ελλήνων ήταν έντονες. Οι τότε άρχοντες της πόλης είχαν καταφέρει να αναβάλλουν την καταστροφή του για ένα μήνα. Δυστυχώς, στις 3 Μαΐου του 1944, ανατινάχτηκε. Το ρολόι λειτούργησε ξανά στις 14 Σεπτεμβρίου του 1949 στις 5 το απόγευμα. Η τουριστική επιτροπή της πόλης φρόντισε για την ανακατασκευή του, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό του ρολογιού, ο οποίος είχε σωθεί και φυλασσόταν στο δημαρχείο του Ναυπλίου. Παρ' όλο την μεταφορά της πρωτεύουσας από το Ναύπλιο στην Αθήνα, άρχισε γενική επισκευή όλων των οχυρωμάτων και των προμαχώνων της Ακροναυπλίας, όπως επίσης προστέθηκε νέος εξοπλισμός. Κατά τη βασιλεία του Γεωργίου του Α΄ μέσα στο φρούριο κτίσθηκαν μεγάλοι στρατώνες πεζικού και στρατιωτικές φυλακές. Στη περίοδο της δικτατορίας του Ι. Μεταξά στις στρατιωτικές φυλακές της Ακροναυπλίας στέλνονταν οι πολιτικοί αντίπαλοι του καθεστώτος. Η χρήση για εξορία διατηρήθηκε και κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής. Τέλος επί βασιλείας Παύλου του Α΄ διατάχθηκε το οριστικό κλείσιμο των φυλακών της Ακροναυπλίας οι οποίες στην συνέχεια γκρεμίστηκαν και στη θέση τους ανοικοδομήθηκε μεγάλη ξενοδοχειακή μονάδα.

Μπούρτζι

Διαφορετικές ονομασίες:

Castelo dello soglio: κάστρο του θρόνου
Μπούρτζι: νησί-φρούριο (τούρκικα)
Καστέλλι (Ενετοί)
Θαλασσόπυργος (κατά τον αγώνα του 1821)

Βρίσκεται: Σε μια νησίδα στο λιμάνι του Ναυπλίου, απέναντι από το επιτάκτιο πυροβολείο (των πέντε Αδερφών)

Χτίστηκε: Γύρω στο 1473, από τους Ενετούς, οι οποίοι αντιλαμβανόμενοι τη στρατηγική θέση της νησίδας έχτισαν το φρούριο στη θέση του Βυζαντινού ναού του Αγίου Θεόδωρου, που βρισκόταν εκεί.

1473: Μετά την αποχώρηση του Μαχμούτ Πασά αναφέρθηκε από τους Ενετούς (το εφοδίασαν με νεότερα πυροβόλα)

1502: Μεταβάλλοντας οι Ενετοί με οχυρώσεις τη ΝΔ πλευρά της Ακροναυπλίας σε αυτοτελή προμαχώνα με επάλξεις («πέντε αδέρφια») συνέδεσαν αυτόν με τεχνητό βραχίονα από ογκόλιθους στον οποίο και πρόσδεσαν αλυσίδα που έφτανε μέχρι το Μπούρτζι, για την προφύλαξη του Λιμένα και της πόλης (εξ' ου και το όνομα «Λιμένας της Αλύσου»)

1698: Μετά τη Συνθήκη του Κάρλοβιτς Οι Ενετοί ανέγειραν πύργο στη νησίδα και προμαχώνες με πυροβόλα, δημιουργώντας το γνωστό φρούριο.

1715-1822: Καταλήφθηκε από τους Τούρκους, οι οποίοι το περιέλαβαν με τη λεγόμενη *πορπορέλα* (υποθαλάσσιο φράγμα από πέτρες), ώστε να μην εισέρχονται τα πλοία στο λιμάνι.

1822: Κατάληψη από 50 οπλοφόρους και 150 «πυροβολιστές (πυροβολητές), τους οποίους ηγούνταν οι Χέιστινγκς, Άνερμαν, Χάνεκ, Δημήτρης Καλλέργης, που τελούσαν υπό την ηγεσία του Γάλλου ταγματάρχη Φ. Γκιουρντέν

2^η Δεκαετία του 19^{ου} αι. (1823-1833): Η τότε κυβέρνηση κατέφυγε για ασφάλεια

στον θαλασσόπυργο, κατά τις αιματηρές ελληνικές εμφύλιες εχθροπραξίες για την ασφάλειά της.

1865: Αφοπλίστηκε και κατέστη τόπος διαμονής των δημίων της Γκιλοτίνας, που εκτελούσαν τους θανατοποινίτες των φυλακών του Παλαμηδίου. Οι δήμιοι, που στην πλειοψηφία τους ήταν κατάδικοι ήταν μισητοί στους κατοίκους του Ναυπλίου εξαιτίας της δουλειάς τους και για αυτό το λόγο δεν επιθυμούσαν την συνύπαρξη μαζί τους. Μάλιστα απαγορευόταν η έξοδος τους από το κάστρο παρά μόνο κατά την

διάρκεια των εκτελέσεων και μόνο με την συνοδεία αστυνομικών.

Δεκαετία του '30: ο Γερμανός αρχιτέκτονας Schaeffer σχεδιάζει την μετατροπή του φρουρίου σε ξενοδοχείο

με επεμβάσεις που όμως αλλοίωσαν αισθητά το μνημείο.

1941: κατά την διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου βομβαρδίζεται το λιμάνι του Ναυπλίου με αποτέλεσμα το κάστρο να υποστεί μεγάλες ζημιές.

Σήμερα, ο χώρος είναι επισκέψιμος με βαρκάκια που ξεκινούν από την παραλία του Ναυπλίου, ενώ το καλοκαίρι οργανώνονται καλλιτεχνικές ή άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Αρχιτεκτονικά στοιχεία:

Ο φυσικός βράχος του Αργολικού χρησίμευσε ως υποδομή για να οικοδομηθεί το Μπούρτζι, ο οποίος έπειτα καλύφθηκε με λειασμένους λίθους. Το φρούριο ακολουθεί το σχήμα του νησιού και αποτελείται από έναν κεντρικό, τριώροφο πύργο (η επικοινωνία των ορόφων μεταξύ τους γινόταν με κινητές σκάλες) σε σχήμα ακανόνιστου εξαγώνου, που βρίσκεται ανάμεσα σε σκεπαστές κανονιοστοιχίες, με δυο θέσεις για πυροβόλα (μπαταριές). Τα πυροβόλα και τα κανόνια της περιοχής (πέντε αδέρφια) διασφάλιζαν την πόλη από θαλάσσης από τις ληστρικές επιθέσεις των πειρατών.

Η μεγάλη μπαταριά ήταν στα δυτικά και είχε επτά θολωτούς χώρους με μια μικρή κιστέρνα (=δεξαμενή, υδραγωγείο) στο ανατολικό άκρο. Η δεύτερη μπαταριά ήταν μικρότερη και περιελάμβανε πέντε θολωτούς χώρους ημικυκλικά διατεταγμένους.

Για λόγους ασφαλείας οι είσοδοι βρίσκονταν βόρεια και νότια. Βορειοανατολικά είχε διαμορφωθεί ένας κολπίσκος, ώστε να υπάρχει πρόσβαση στο φρούριο, τον οποίο τον έφραζαν με μια κινητή αλυσίδα και το Porto Cadena

(Catena) – το Λιμάνι της Αλυσίδας – μετατρέπεται σε ασφαλές αγκυροβόλιο. Λόγω των πολλών αλλαγών ως προς τη χρήση του Φρουρίου, το Μπούρτζι έχει τροποποιηθεί αρκετές φορές. Το κάστρο εξωτερικά περιβαλλόταν από ασβεστολιθικό τείχος, ενώ όλοι οι χώροι του φωτίζονταν και αερίζονταν από ανοίγματα στην οροφή.

Μύθοι και ιστορίες:

Στο Μπούρτζι, σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία, ερωτεύτηκε ο Ποσειδώνας την πανέμορφη κόρη του Δαναού Αμμώνη και από την ένωσή τους γεννήθηκε σε κάποια ακτή της Εύβοιας ο Ναύπλιος. Όταν μεγάλωσε, έφτασε με το καράβι του στον μυχό του Αργολικού κόλπου και έχτισε εκεί την αρχαία πόλη της Ναυπλίας, που οχυρώθηκε με κυκλώπεια τείχη. Υποτάχθηκε από τους Αργείους και έγινε επίγειο και πολεμικός ναύσταθμος .

Άλλη μεγάλη προσωπικότητα ήταν ο Παλαμήδης, απόγονος του Ναύπλιου, γιατρός, αστρονόμος και ολίγον εφευρέτης. Λέγεται πως επινόησε τους φάρους, βασικό βοήθημα για τα πλοία, αλλά και τους πεσσούς (ζάρια), παιχνίδι πολύ διαδεδομένο στην αρχαιότητα. Ο Παλαμήδης πήρε μέρος στον Τρωικό πόλεμο και μάλιστα ήταν αυτός που κατάφερε να αποκαλύψει πως ο Οδυσσέας δεν ήταν τρελός, αλλά προσποιούνταν τον τρελό για να αποφύγει τη συμμετοχή του στον πόλεμο

Λιοντάρια του Ναυπλίου

Το λιοντάρι των Βαυαρών

Το λιοντάρι των Βαυαρών αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα γλυπτά μνημεία εξαιρετικής τέχνης του 19^{ου} αιώνα στην Ελλάδα, και χρονολογείται το 1840 με 1841. Βρίσκεται στο Ναύπλιο, μεταξύ της εκκλησίας των Αγίων Πάντων και του σημερινού νεκροταφείου της πόλης.

Γλύπτης του μνημείου είναι ο Γερμανός Χρίστιαν Ζίγκελ, καθώς παριστάνεται να κοιμάται. Ο Ζίγκελ ήταν ο πρώτος καθηγητής γλυπτικής στο Πολυτεχνείο της Αθήνας.

Το μνημείο παραγγέλθηκε από τον βασιλιά της Βαυαρίας, Λουδοβίκο, πατέρα του Όθωνα, και αυτό γνωστοποιήθηκε όταν βρέθηκε η γερμανική επιγραφή, κάτω από το μνημείο, η οποία ήταν χαραγμένη στο βράχο. Η γερμανική επιγραφή χαραχτηκε στη μνήμη των Βαυαρών στρατιωτών που άνηκαν στην ακολουθία του Όθωνα, και είχαν πεθάνει από επιδημία τύφου στο Ναύπλιο, τα έτη 1833 και 1834.

Ο σημερινός χώρος μπροστά από τον λέοντα των Βαυαρών αποτελεί ένα μικρό πάρκο με παγκάκια, όπου προσφέρεται ξεκούραση κυρίως στους τουρίστες, κατά την περιήγηση στο τμήμα αυτό της πόλης.

Βενετσιάνικα Λιοντάρια

Λίγα μόνο από τα υπέροχα βενετσιάνικα γλυπτά και αρχιτεκτονικά μέλη έχουν διασωθεί, με κυριότερο το πέτρινο λιοντάρι (Πύλη της ξηράς)

Στο φρουριακό αυτό συγκρότημα που έκανε το Παλαμήδι απόρθητο, βλέπουμε συχνά τον θυρεό των ενετών, το «λιοντάρι του Αγίου Μάρκου».

Κρήνες του Ναυπλίου

Τις αποκαλούν και Τούρκικες. Βρίσκете μια πίσω από το Τριανόν, στην οδό Σταΐκοπούλου και διατηρεί ενετικά στοιχεία και μια με επιγραφή στην παλιά

Αραβική γραφή, απέναντι από τον Ναό του αγίου Σπυρίδωνα.

Ναός Αγίας Σοφίας: Μια εκκλησία με διακρίσεις

Πρόκειται για την μοναδική Βυζαντινή εκκλησία της πόλης καθώς και την παλιότερη από τις σωζόμενες εκκλησίες του Ναυπλίου (χτίστηκε περίπου τον 11ο με 12ο αιώνα μ.Χ.)

Στην περίοδο της Τουρκοκρατίας απαγορευόταν ο εκκλησιασμός των Ορθοδόξων εντός των τειχών της πόλης. Το 1780, μετά από παρέμβαση του δραγουμάνου του στόλου Ν. Μαυρογένους, δόθηκε άδεια από τους Τούρκους, στους περίπου 300 Ναυπλιώτες να λειτουργηθούν στην εκκλησία της Αγίας Σοφίας.

Το 1825 η εκκλησία ανακαινίστηκε από τον φρούραρχο της πόλης, τον στρατηγό Νάσο Φωτομάρα

Η ιστορία της «Σοφίας»

Το 126μΧ στην Ρώμη, η Σοφία, μαζί με τις κόρες της Πίστη, Ελπίδα και Αγάπη, αρνήθηκαν να παραιτηθούν από την χριστιανική τους πίστη κάτω από τη πίεση του αυτοκράτορα Αδριανού. Ο αυτοκράτορας τους έδωσε τρεις ημέρες καιρό να ξανασκεφτούν την πρότασή του. Αυτές όμως ήταν ανένδοτες και παρόλο που βασανίστηκαν, ο Σωτήρας διατηρούσε τα κορμιά τους σώα.

Η Σοφία έθαψε τα σφαγμένα κορμιά των παιδιών της και μετά από τρεις μέρες πέθανε και η ίδια.

Η μνήμη τους τιμάται κάθε χρόνο στις 17 Σεπτεμβρίου

Καθολική Εκκλ. Μεταμορφώσεως

Άλλες ονομασίες: **Φραγκοκλησιά**

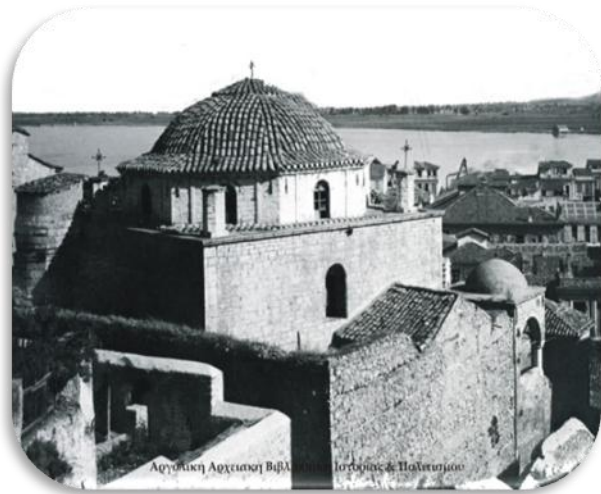
Βρίσκεται: οδός Ποταμιάνου

Ιστορία: Κατά την περίοδο της Φραγκοκρατίας πιθανώς να υπήρχε γυναικεία μονή Δυτικού δόγματος (ίσως να υπάρχει ταύτιση με τη μονή που αναφέρεται στη διαθήκη του Δούκα των Αθηνών Nerio Acciaiuoli, το 1394). Άλλη πηγή λέει πως χρησίμευε ως καθολικό γυναικείας μονής του τάγματος των Φραγκισκανών

Η σημερινή μορφή του μνημείου παραπέμπει σαφώς σε **τέμενος**, που η τοπική παράδοση αποδίδει

στη **χήρα του Αγά Πασά, Φατμέ**, η οποία φέρεται να το ανήγειρε στη μνήμη του συζύγου της μετά τον αιφνίδιο θάνατό του. Σε πηγές του 19^{ου} αιώνα μαρτυρείται ως «τέμενος Ιτς Καλέ» («τέμενος του εσωτερικού φρουρίου»), από την τουρκική ονομασία της Ακροναυπλίας, λόγω του ότι το τέμενος ήταν κτισμένο στις βόρειες κλιτύς της.

1839: α) Παραχώρηση του ναού στην Καθολική εκκλησία, από τον βασιλιά Όθωνα, για τις εκκλησιαστικές ανάγκες των των Ελλήνων και ξένων Καθολικών (για τους ξένους φιλέλληνες που βοήθησαν στον Αγώνα για την Ανεξαρτησία της Ελλάδας αλλά και για τους Βαυαρούς που άνηκαν στην ακολουθία του

β) Αφιέρωση του Ναού στη Μεταμόρφωση του Σωτήρος από τον Όθωνα, συμβολίζοντας έτσι τη μεταμόρφωση της Ελλάδας μετά την απελευθέρωση της από τον τουρκικό ζυγό.

1840: Κατόπιν ορισμένων επισκευών, έγιναν τα εγκαίνια του ναού. .

Γενικές πληροφορίες για την αρχιτεκτονική του κτίσματος: φέρει έντονες ομοιότητες με το Βουλευτικό (ως προς τη μορφή και τη δόμησή του), με τη διαφορά ότι είναι κτισμένο σε μικρότερη κλίμακα.

Είναι προσανατολισμένο στα νοτιοανατολικά, προς τη Μέκκα, έχει βαριές αναλογίες και χαμηλό ημισφαιρικό τρούλο. Είναι δομημένο κατά την ισόδομη λαξευτή τοιχοποιία (Σύστημα δόμησης τοίχων και τειχών σε συνεχείς, ισούψείς στρώσεις ισομεγέθων ορθογώνιων πλίνθων ή λίθων. Αυτοί τοποθετούνται σε σειρές έτσι ώστε το σημείο εφαρμογής των δύο υποκειμένων να βρίσκεται στο μέσο εκείνου της υπερκείμενης σειράς. Διακρίνεται σε ορθογώνιο και τραπεζιόσχημο, ανάλογα με το αν οι στενές πλευρές των πλίνθων είναι κατακόρυφες ή κεκλιμένες).

Διατηρεί την όψη τζαμιού, τόσο εξωτερικά με τις βαριές αναλογίες του και τον χαμηλό του τρούλο, όσο και εσωτερικά με την κόγχη για το Κοράνι, το λεγόμενο μιχράμπι.

Εσωτερικό: Όσον αφορά στο εσωτερικό του ναού, αξίζει να σταθούμε σε δύο σημεία:

στην αψίδα των Φιλελλήνων και στον πίνακα με την **Αγία Οικογένεια**. Ο ναός κοσμείται από μεγάλο πίνακα που φέρει παράσταση της Αγίας Οικογενείας

(Sacra Familia), αντίγραφο του σπουδαίου Ιταλού ζωγράφου της Αναγέννησης, Ραφαέλο. Η εικόνα δωρήθηκε στο ναό το 1843 από τον βασιλιά της Γαλλίας Φίλιππο.

Αψίδα των Φιλελλήνων: λιτή ξύλινη αψίδα (από ξύλο πεύκου), δώρο του Γάλλου αξιωματικού και θερμού φιλέλληνα Αυγούστου Ιλαρίωνα Τουρέ,. Κοσμεί την εσωτερική πλευρά της εισόδου του ναού. Χρονολογείται το 1841.

Η αψίδα, που έμεινε γνωστή ως «αψίδα Τουρέ», είναι από ξύλο πεύκου και έχει σχήμα πρόσοψης αρχαίου ελληνικού ναού, χαρακτηριστικό γνώρισμα του νεοκλασικισμού για τα επιτύμβια μνημεία. Στους κίονες έχουν αναγραφεί, με λευκό χρώμα, ονόματα ξένων Φιλελλήνων και ο τόπος στον οποίο έπεσαν, ενώ στο αέτωμα υπάρχει ο θυρεός και το στέμμα του Όθωνα εντός του σταυρού των αγωνιστών.

Έξω από το ναό υπάρχει υπόγεια κρύπτη, πρόσφατα ανακαινισμένη, όπου συγκεντρώθηκαν τα οστά των φιλελλήνων καθώς και των Βαυαρών στρατιωτών της ακολουθίας του Όθωνα, οι οποίοι είχαν πεθάνει από επιδημία τύφου τα έτη 1833 και 1834 και είχαν ενταφιαστεί αρχικά στο παλαιό νεκροταφείο του Ναυπλίου, κοντά στο εκκλησάκι των Αγίων Πάντων.

Ας σημειωθεί ότι ο καθολικός ναός λειτουργεί συνεχώς από το 1839 μέχρι τις ημέρες μας.

Πάσχα στην Καθολική Εκκλησία του Ναυπλίου το 1841

Ο Δρ Μάρκος Ν. Ρούσσοσ – Μηλιδώνης, Επίτροπος της Καθολικής Εκκλησίας του Ναυπλίου, παρουσιάζει στα Ναυπλιακά Ανάλεκτα VII (2009) δύο ενημερωτικές επιστολές των ετών 1841 του εφημ. Γεωργίου Δούναβη προς τον εκκλησιαστικό του προϊστάμενο Επίσκοπο Σύρου Αλούσιο Μ. Blancis.

Η πρώτη αφορά στον εορτασμό της Μεγάλης Εβδομάδας του έτους 1841, και η δεύτερη κάποιες διαφορές με τον επίτροπο [Βονιφάτιο Βοναφίν](#).

Ας δούμε πως περιγράφει ο ιερέας τον εορτασμό του Πάσχα των Καθολικών στο Ναύπλιο του 1841.

Επιστολή της 16^{ης} Απριλίου 1841 του εφημερίου Γεωργίου Δούναβη προς τον Επίσκοπο Καθολικών Σύρου Αλούσιο Μ. Blancis

Σεβασμιότατε,

Θεωρώ υποχρέωσή μου να σας πληροφορήσω για τον τρόπο με τον οποίο γιορτάσαμε εδώ στο [Ναύπλιο](#) τη Μεγαλοβδομάδα και το Άγιον Πάσχα.*

L. Lange, Η Φραγκοκκλησιά.

Στις ιερές ακολουθίες της Μ. Πέμπτης, Παρασκευής και Σαββάτου, τους θρήνους και άλλους ύμνους του Αγίου Πάθους έψαλαν ο ιταλός μοίραρχος **Αντώνιος Morandi** και ο γάλλος συνταγματάρχης **Ιλαρίων Αύγουστος Touret**.

Μετά την ακολουθία της Μεγάλης Πέμπτης στις 10 το βράδυ, μετέφερα τον καθαγιασμένο Άρτο από το κεντρικό σε πλάγιο βωμό, κατάλληλα διακοσμημένο. Στην τελετή έλαβε μέρος πλήθος πιστών. Έως την Κυριακή του Πάσχα, η εκκλησία έμενε ανοικτή έως αργά τη νύχτα.

Ανήμερα του **Πάσχα** έψαλα τη λειτουργία της Αναστάσεως στις 10 το πρωί. Παρέστησαν ο στρατηγός **D' Almeida**, οι καθολικοί αξιωματικοί και όλοι οι πιστοί. Η εκκλησία μας ήταν υπερπλήρης. Η χορωδία εξετέλεσε με μεγάλη επιτυχία τα ψαλτά μέρη της λειτουργίας. Όλοι είχαν να πουν τα καλύτερα για την λόγια τάξη και την σιωπή που επεκράτησαν κατά τη διάρκεια της τελετής.

Το μεσημέρι με κάλεσε στη τράπεζα του ο συνταγματάρχης κ. Touret. Συνέφαγαν μαζί μας ανώτεροι γάλλοι αξιωματικοί και ο κ. **Morandi** ο οποίος κάλεσε τους συνδαιτυμόνες να πιουν στην υγεία του καλού μας ποιμένα, του Σεβασμιότατου **Αλοϋσίου Blancis**. Όλοι μαζί ευχηθήκαμε για τη μακροήμερευσή σας.

Τη Δευτέρα του Πάσχα προσκλήθηκα από το στρατηγό D' Almeida ο οποίος μου ζήτησε να σας μεταφέρω τις ευχές του ιδίου, της συζύγου και του γιου του. Και οι τρεις παρακαλούν για την ευλογία σας.

Σας πληροφορώ, Σεβασμιότατε, ότι ένα ζευγάρι Βαυαρών που συζούν από έξι μήνες, μου ζήτησαν να τελέσω τους γάμους τους, για να απαλλαγούν από την κατάσταση της αμαρτίας. Μου παρουσίασαν τις βεβαιώσεις ότι δεν έχουν συνάψει μέχρι τώρα γάμο. Επειδή όμως ο άντρας είναι διαμαρτυρόμενος, τους είπα ότι οφείλω να έχω την άδεια σας.

Εγώ, Σεβασμιότατε, δε βλέπω άλλο τρόπο για να απαλλαγούν από την αμαρτία, παρά μόνο την άδεια σας να τελέσουν τους γάμους τους. Όσον αφορά στο θρήσκευμα των παιδιών, εφόσον βέβαια αποκτήσουν, με διαβεβαίωσαν ότι θα βαπτισθούν κατά το καθολικό τυπικό και δόγμα. Με την ευκαιρία αυτή, επισυνάπτω στην επιστολή μου απόδειξη 90 δραχμών για επισκευές στη εκκλησία.

Σας πληροφορώ τέλος ότι ο ιταλός Συνταγματάρχης που είχα συστήσει στο κ. Touret, έφυγε σήμερα για την Αθήνα. Όσο ήταν εδώ έμενε μαζί μου άλλα έτρωγε στο σπίτι του κ. D' Almeida.

Και μία παράκληση: Σας παρακαλώ να μου στείλετε 3 ή 4 από τα θαυματουργά μετάλλια της Παναγίας τα οποία ευλαβούνται οι Πατέρες Λαζαριστές. Ο Συνταγματάρχης Touret σας υποβάλει οικογενειακώς τα σέβη του και παρακαλεί για την ευλογία σας.

Γονατιστός ασπάζομαι τη δεξιά σας με πολύ σεβασμό.

Ο ταπεινός και ευπειθής δούλος σας

Γεώργιος Δούναβης, ιερέας.

Ναύπλιο (Nauplia), 16 Απριλίου 1841.

Υποσημείωση

* Οι παλαιοί Αναπλιώτες θυμούνται τη περιφορά του «**φράγκικου**» Επιτάφιου τη Μεγάλη Παρασκευή, για τον οποίο η εφημερίδα «ΑΡΓΟΝΑΥΠΛΙΑ» της 23^{ης} Σεπτεμβρίου 1973, δημοσίευσε το εξής έμμετρο του λαϊκού βάρδου Α. Αναπλιώτη:

*Δεν έχει πια πιστούς στ' Ανάπλι
ο φράγκικος Χριστός.*

*Ούτε Ντομένικος, ούτε Τζαννίνος
ούτε Φουμέλης πια γονατιστός.*

*Δεν προσκυνιέται πια στ' Ανάπλι
ο φράγκικος Χριστός.*

*Ούτε στα χέρια του νεκρό τον αγκαλιάζει
του Όθωνα ο παπάς ο σεβαστός.
Του Όθωνα ο παπάς τα μεγαλεία,
το Ντόμινους βαπτίσκουμ δε θα πει,
ούτε κι ο Νιόνιος πρόξενος ντυμένος
στον Επιτάφιο δε θα μπη.*

*Του Παναγιώτη ο γκρας δε θ' αναστήση
ούτε και φέτος στη φραγκοκλησιά,
και μόνος πια ο Απρίλης θα στολήση
ολόκληρο ένα τάφο με δροσιά.*

Δρ Μάρκος Ν. Ρούσσοσ – Μηλιδώνης

Ο Ναός του Αγίου Σπυρίδωνα

Από τις πιο υποβλητικές παλιές γωνίες του Ναυπλίου η πλατεία του Αγίου Σπυρίδωνα Η Πλατεία: Κλειστή από παντού, προσιτή μόνο από στενούς δρόμους και ανοιχτή προς το κάστρο με τη δρομόσκαλα, που αριστερά της είναι το παλαιό ψηλό σπίτι και ψηλότερα δεξιά η Φραγκόκκλησα (Ένα ερειπωμένο χαμάμι) ενώ απέναντι της υπάρχει μια τούρκικη βρύση με ανάγλυφα κοσμήματα.

Έξω από την είσοδο του Αγίου Σπυρίδωνα εκτυλίχθηκε μία από τις πιο μελανές

σελίδες της νεότερης ελληνικής Ιστορίας. Εδώ, τα ξημερώματα της 27ης Σεπτεμβρίου του 1831, Ο Καποδίστριας πήγαινε να εκκλησιαστεί στο ναό του Αγίου Σπυρίδωνα, όπως συνήθιζε να κάνει κάθε Κυριακή στην εκκλησία αυτή που ήταν αφιερωμένη στον προστάτη άγιο της γενέτειράς του

Κέρκυρας. Στην είσοδο του ναού όμως του είχαν στήσει καρτέρι οι δολοφόνοι του, που αφού τον

χαιρέτισαν, του επιτέθηκαν ο μεν Κωνσταντίνος Μαυρομιχάλης με πιστόλι, ο δε Γεώργιος Μαυρομιχάλης με μαχαίρι. Ο θάνατος του Κυβερνήτη υπήρξε ακαριαίος. Ο Κωνσταντίνος Μαυρομιχάλης καταδιώχθηκε και θανατώθηκε από το μανιασμένο πλήθος, ενώ ο Γεώργιος Μαυρομιχάλης εκτελέστηκε λίγες ημέρες αργότερα.

Η συγκίνηση για τη δολοφονία του Κυβερνήτη ήταν μεγάλη. Η ταριχευμένη σορός του εκτέθηκε σε λαϊκό προσκύνημα στο Κυβερνείο για αρκετές ημέρες και η κηδεία του τελέστηκε στις 18 Οκτωβρίου του 1831 με μεγαλοπρέπεια στο ναό του Αγίου Γεωργίου. Τα σπλάχνα του Κυβερνήτη τοποθετήθηκαν εντός πολυτελούς θήκης κάτω από το Ιερό Βήμα του ναού του Αγίου Σπυρίδωνα. δολοφονήθηκε ο Ιωάννης Καποδίστριας, από τους Μανιάτες Γεώργιο και Κωνσταντίνο Μαυρομιχάλη.

Πίνακας που αναπαριστά τη δολοφονία του Ιωάννη Καποδίστρια

Αρχαιολογικό Μουσείο Ναυπλίου

Ιστορία: Το Αρχαιολογικό Μουσείο Ναυπλίου στεγάζεται στο επιβλητικό Ενετικό λιθόκτιστο κτήριο που κλείνει με το εντυπωσιακό του μέγεθος και την αυστηρή, συμμετρική του φόρμα τη δυτική πλευρά της πλατείας Συντάγματος, κτήριο στο ιστορικό κέντρο του Ναυπλίου. Ο χώρος της μόνιμης έκθεσης του μουσείου έχει συνολική επιφάνεια 580 τ.μ. και καταλαμβάνει τον πρώτο και το δεύτερο όροφο. Το κτήριο **κτίστηκε το 1713**, κατά την περίοδο της Β' Ενετοκρατίας, από τον Προβλεπτή του στόλου Αυγουστίνο Σαγρέδο ως αποθήκη του στόλου, σύμφωνα με τη μαρμάρινη λατινική επιγραφή που έχει εντοιχιστεί στην πρόσοψή του. Μεταγενέστερα χρησιμοποιήθηκε ως Στρατώνας ή Λέσχη αξιωματικών και πρόκειται για ένα από τα ωραιότερα και καλύτερα διατηρημένα κτίρια της εποχής της Ενετοκρατίας στην Ελλάδα. Στην κατοχή είχαν εγκατασταθεί στο κτήριο τα ανακριτικά γραφεία των Γερμανών. Η **μετατροπή του κτηρίου σε μουσείο** αποφασίστηκε πιθανόν το **1926** όταν παραδόθηκαν επισήμως τα ευρήματα από τις ανασκαφές στην Ασίνη και στα Δενδρά του Σουηδικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου στην Ελληνική Κυβέρνηση κατά την επίσκεψη του Στρατηγού Θ. Πάγκαλου στο Ναύπλιο. Η αίθουσα του δεύτερου ορόφου οργανώθηκε τότε για να τα συμπεριλάβει σε μόνιμη έκθεση του κτηρίου και ονομάστηκε "**Σουηδική αίθουσα**". Στη συνέχεια η έκθεση πλουτίστηκε σταδιακά με ευρήματα από άλλες ανασκαφές και επεκτάθηκε και στην αίθουσα του πρώτου ορόφου καθώς και στους διαδρόμους που οδηγούν σ' αυτές. Η νέα μόνιμη έκθεση του μουσείου αναπτύσσεται σε δύο αίθουσες όμοιας κάτοψης στους δύο ορόφους του

κτηρίου και διαρθρώνεται σε θεματικές ενότητες, οι οποίες παρουσιάζουν τους πολιτισμούς που αναπτύχθηκαν στην Αργολίδα από την απώτατη προϊστορία έως και την ύστερη αρχαιότητα. Η βελτίωση και η αναβάθμιση του μουσείου τελείωσε πριν από μερικά χρόνια.

Ανοικτή.

Έκθεση: Στην αίθουσα του πρώτου ορόφου τα εκθέματα χρονολογούνται στην

προϊστορική εποχή, την παλαιολιθική, τη μεσολιθική, τη νεολιθική και την Εποχή του Χαλκού και προέρχονται από το σπήλαιο Φράγγθι και Κεφαλαρίου, τα Δενδρά, την Μιδέα, τη Ναυπλία, την Τίρυνθα, την Ασίνη, την Πρόσυμνα-Μπερμπάτι και την Καζάρμα. Το αρχαιότερο έκθεμα του μουσείου αποτελεί το σύμπλεγμα παλαιολιθικών εστιών από τις βραχοσκεπές στο φαράγγι της Κλεισούρας στην Πρόσυμνα (32000-21000 π.Χ.).

Ευρήματα του σπηλαίου Φράγγθι στην Ερμιονίδα τεκμηριώνουν τη μετάβαση από τη θηρευτική στην παραγωγική οικονομία. Εκτίθενται λίθινα και οστέινα εργαλεία, όστρεα και οστά ζώων και ψαριών, κοσμήματα από όστρεο, οστό και λίθο, τα πρώτα χειροποίητα νεολιθικά αγγεία από πηλό, καθώς και μια σειρά πήλινων ανθρωπόμορφων και ζωόμορφων ειδωλίων.

Η χάλκινη πανοπλία των Δενδρών, το κορυφαίο έκθεμα του μουσείου, εκτίθεται σε ξεχωριστή περίοπτη προθήκη μαζί με τα υπόλοιπα εντυπωσιακά κτερίσματα του τάφου στον οποίο βρέθηκε, εξαρτήματα του οπλισμού του πολεμιστή, χάλκινα σκεύη και πήλινα αγγεία.

Βουλευτικό Ναυπλίου

-Χρονολογείται περί το 1730

-Χτίστηκε αρχικά (με το σύστημα της ισόδομης λαξευτής τοιχοποιίας) ως τζαμί

-Αποτελείται από μια τετράγωνη αίθουσα που καλύπτεται με μεγάλο τρούλου

-Πρόκειται για ένα **χαρακτηριστικό τζαμί της ώριμης οθωμανικής αρχιτεκτονικής**

-Στα δυτικά υπήρχε αρχικά στοά με τρούλους, η οποία όμως έπεσε στις αρχές του 20ου αιώνα από σεισμό.

Τι λέει η τοπική παράδοση:

Το μεγάλο αυτό τζαμί το έχτισε ένας πλούσιος Τούρκος Αγάς για να σώσει την ψυχή του, από ένα στυγερό έγκλημα που είχε διαπράξει. Ο Αγάς είχε σκοτώσει δύο νεαρούς από τη Βενετία που είχαν έρθει στο Ναύπλιο για να ψάξουν για το θησαυρό που είχε κρύψει ο πατέρας τους, όταν την πόλη την κατείχαν οι Βενετοί. **Ο Αγάς** βρήκε το θησαυρό, βάσει του σχεδιαγράμματος που είχαν οι νεαροί, πλην όμως τους σκότωσε προκειμένου να καρπωθεί ο ίδιος τα λάφυρα. Αργότερα, νιώθοντας τύψεις για την αποτρόπαια πράξη του, λέγεται ότι έχτισε με το χρυσάφι του θησαυρού το μεγάλο τζαμί της πλατείας, που έμεινε γνωστό ως τζαμί του Αγά-πασά.

Η Βουλή στο Βουλευτικό

1822: το τέμενος ήταν ερειπωμένο, μετά την απελευθέρωση

1824: αποφασίστηκε η επισκευή του, προκειμένου να στεγαστεί εκεί η Βουλή του επαναστατημένου έθνους, βάσει σχεδίων του στρατιωτικού μηχανικού Θεοδώρου Βαλλιάνου. Υπεγράφη μάλιστα συμφωνητικό κατασκευής, πρωτοποριακό στοιχείο για την εποχή εκείνη

21 Σεπτεμβρίου 1825: εγκαίνια Βουλευτικού. Λειτουργήσε ως βουλή των Ελλήνων έως την Άνοιξη του 1826. Λόγω αυτής του της χρήσης, η οποία ήταν και η σπουδαιότερη, η ονομασία Βουλευτικό έχει μείνει έως σήμερα.

2 Ιουλίου 1827: καταστροφή τμήματος του τρούλου από βλήμα, κατά τη διάρκεια του εμφυλίου μεταξύ των φρουράρχων Παλαμηδίου και Ακροναυπλίας, Θ. Γρίβα και Ν. Φωτομάρα (εκείνη την ώρα συνεδρίαζε η Βουλή και σκοτώθηκε ο Βουλευτής Βάλτου Χρήστος Γεροθανάσης!).

Η πολύ-χρησιμότητά του:

Όταν το Ναύπλιο έγινε πρωτεύουσα του κράτους (1827-1834) υπήρχε έντονο

πρόβλημα στέγης.

1831: λειτούργησε εδώ για μικρό διάστημα το Ελληνικό Σχολείο, ενώ το ισόγειό του χρησίμευε ως φυλακή.

1828-1834 (καποδιστριακή και οθωμανική περίοδος): εδώ συνήθως δίνονταν οι δημοτικές χοροεσπερίδες

Αρχιτεκτονικά στοιχεία:

Η πρόσβαση στο τέμενος γίνεται με κλίμακα στα βορειοδυτικά. Στην είσοδο του υπήρχε αρχικά ανοιχτό κιονοστήρικτο προστώ, το ρεβάκ, καλυπτόμενο με τρουλίσκους, το οποίο λέγεται ότι κατέρρευσε στις αρχές του 20ού αιώνα από σεισμό. Η μορφή του προστώου μαρτυρείται σε σχέδιο του L. Lange, το οποίο χρονολογείται το 1834.

Ο κυρίως χώρος του τεμένους συνίσταται σε μια τετράγωνη αίθουσα που καλύπτεται με μεγάλο ημισφαιρικό τρούλο με οκτάπλευρο τύμπανο. Τον τρούλο περιτρέχει εσωτερικά ξύλινος εξώστης, ενώ στα δυτικά υπάρχει υπερώο. Το τέμενος είναι δομημένο κατά το σύστημα της ισόδομης λαξευτής τοιχοποιίας, με υλικό δομής τον ασβεστόλιθο.

Λέγεται μάλιστα ότι οι λίθοι προέρχονται από τη Μονή Καρακαλά, που βρίσκεται 13χλμ. Βορειοανατολικά του Ναυπλίου.

Κατά τις αναστηλωτικές εργασίες της δεκαετίας του 1990 αποκαλύφθηκε στο μιχράμπ τοιχογραφία με ανεικονική διακόσμηση.

Σήμερα:

1994-1999: αναστηλωτικές εργασίες (αποκατάσταση του τρούλου και των τρουλίσκων, των ελκυστήρων, των δαπέδων, στην αφαίρεση των νεώτερων κατασκευών, τη διάνοιξη των κτισμένων παραθύρων, την κατασκευή νέου ξύλινου παταριού και των κλιμάκων που συνδέουν τους ορόφους)

Χρησιμεύει ως συνεδριακός χώρος, όπου εκτός από συνέδρια πραγματοποιούνται και πλείστες άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Ο Κωνσταντίνος Κανάρης (Ψαρά 1793 ή 1797 – Αθήνα 2 Σεπτεμβρίου 1877).

Ήταν σημαντική μορφή του ναυτικού αγώνα κατά την Ελληνική Επανάσταση του 1821 και μετέπειτα ναύαρχος και πολιτικός, οποίος διετέλεσε πέντε φορές πρωθυπουργός της Ελλάδας σε ένα διάστημα 33,5 ετών (1844, 1848-49, 1864, 1864-65 και 1877) και για 2 χρόνια και 3 μήνες συνολικά.

Δύο γεγονότα καταδεικνύουν τη συμβολή του Κανάρη ως πολιτικού άνδρα στη Νεώτερη Ελληνική Ιστορία: γίνεται ο πρώτος που συμπληρώνει 4 πρωθυπουργίες (1864) από την πλήρη εφαρμογή Συντάγματος στη χώρα το 1844 (όπως και ο Αλ. Μαυροκορδάτος 10 χρόνια νωρίτερα, με τις δύο όμως πρώτες κατά την Απόλυτη Μοναρχία του Όθωνα) και βασικά ο μόνος πρωθυπουργός που επί των ημερών του η Βουλή ψηφίζει ή αναθεωρεί το Σύνταγμα της Ελλάδας δυο φορές, το 1844 και το 1864 (τα δυο δικτατορικά Συντάγματα επί Γ. Παπαδόπουλου αφενός δεν ψηφίστηκαν από Βουλή -παρά επικυρώθηκαν με τα νόθα δημοψηφίσματα των 1968 και 1973-, αφετέρου το τελευταίο έπαψε αυτοδίκαια να ισχύει με την πτώση της Χούντας των Συνταγματαρχών).

Πρώτα χρόνια

Γεννήθηκε το 1793 στα [Ψαρά](#) (αρχαία Ναυτικού) όπου και μεγάλωσε .Ήταν το

μικρότερο παιδί του Ψαριανού Δημογέροντα Μικέ Κανάριου της Μαρώς (το γένος Μπουρέκα) Έμεινε πολύ μικρός ορφανός από πατέρα και έτσι άρχισε να δουλεύει σε πλοία συγγενών του, κυρίως σ' αυτό του θείου του Μπουρέκα. Αρχικά το όνομά του ήταν "Κανάριος" και τελικά έγινε Κανάρης. Όταν πέθανε ο θείος του, στου οποίου το μικρό εμπορικό πλοίο εργαζόταν, ανέλαβε καπετάνιος του ο ίδιος σε ηλικία 20 ετών. Πήγε στην Οδησσό για πρώτη φορά το 1820. Ήξερε για τη Φιλική Εταιρεία αλλά δεν είχε γίνει μέλος της. Όταν έμαθε ότι ξέσπασε η επανάσταση στη Μολδαβία από τον Αλέξανδρο Υψηλάντη, έσπευσε αυθόρμητα να πάρει μέρος στον πρώτο "πολεμικό στόλο" των Ψαριανών υπό τον Ν. Αποστόλη.

Τον Ιούνιο του 1822, αφού ο ελληνικός στόλος δεν κατάφερε να σώσει τη Χίο από την τουρκική σφαγή, ο Κανάρης ανέλαβε να βάλει μπουρλότο στη ναυαρχίδα του Καρά Αλή, του επικεφαλής του στρατού που έσφαξε τους κατοίκους και έκαψε το νησί. Την επιχείρηση θα εκτελούσαν τα πυρπολικά του Κανάρη και του Ανδρέα Πιπίνου. Στο εγχείρημα βοήθησαν δύο παράγοντες: αφενός ότι η νύχτα ήταν πολύ σκοτεινή καθώς δεν είχε φεγγάρι και αφετέρου ότι στο κατάφωτο κατάστρωμα της ναυαρχίδας οι περίπου 2.000 Τούρκοι γιόρταζαν το Μπαϊράμι κι έτσι τα μέτρα φρούρησης ήταν ελλιπή. Η φωτιά απ' το μπουρλότο μεταδόθηκε ταχύτατα στο καράβι. Πριν προλάβουν να απομακρυνθούν απ' αυτό οι πρώτες σωστικές λέμβοι, η φωτιά έφτασε στην πυριτιδαποθήκη, η οποία ανατινάχθηκε. Ως αποτέλεσμα τα θύματα ήταν πάρα πολλά. Μεταξύ αυτών ο ναύαρχος Καρά Αλής, αξιωματικοί του και πολλοί ναύτες. Το πυρπολικό του Πιπίνου προσέγγισε την υποναυαρχίδα αλλά δεν κατάφερε να την καταστρέψει. Της προκάλεσε όμως αρκετές ζημιές. Η ανατίναξη της τουρκικής ναυαρχίδας υπήρξε ένα από τα χαρακτηριστικότερα γεγονότα του κατά θάλασσαν αγώνα, έκανε δε πολύ μεγάλη εντύπωση στην Ευρώπη. Χρησιμοποιώντας σημερινή ορολογία, θα λέγαμε ότι βοήθησε επικοινωνιακά πολύ την Επανάσταση. Τον Οκτώβριο του 1822 βγήκε με το στόλο του στο Αιγαίο για να ανεφοδιάσει τα τουρκικά φρούρια στην Πελοπόννησο και να καταστείλει την Επανάσταση στα νησιά. Αγκυροβόλησε στην Τένεδο. Αλλά στις 29 Οκτωβρίου 1822, ο Κανάρης, συνοδευόμενος από το Δημήτριο Βρατσάνο, πέρασε ανάμεσα από τον τουρκικό στόλο και μην μπορώντας να προσεγγίσει το πλοίο του ναυάρχου, την καπουδάνα, κόλλησε το πυρπολικό του στην αντιναυαρχίδα "*Ρίαλα-Γεμισί*" και την τίναξε στον αέρα. Έχασαν τη ζωή τους 800 μέλη του πληρώματος, Τούρκοι αλλά και Χριστιανοί ναύτες που υπηρετούσαν στον οθωμανικό στόλο. Ο Κακλαμάν Πασάς Μεχμέτ σήκωσε άγκυρα και κατέφυγε με τη βοήθεια ούριου ανέμου στο Τσανάκ-Καλεσί, στα Δαρδανέλλια. Το εγχείρημα της Αλεξάνδρειας

Τον επόμενο χρόνο, ο Κανάρης πραγματοποίησε επιθέσεις στα μικρασιατικά παράλια, αλλά χωρίς μεγάλη επιτυχία. Δεν μπόρεσε, επίσης, να κάνει τίποτε όταν το 1824 ο Χοσρέφ-Μεχμέτ Πασάς κατέστρεψε τα Ψαρά. Όμως, τον Αύγουστο του 1824 πυρπόλησε μια μεγάλη φρεγάτα του Χοσρέφ στη Σάμο και μια κορβέτα στη Μυτιλήνη. Η έλλειψη πόρων, ωστόσο, αποσυντόνισε το ναυτικό των Ελλήνων. Οι ναύτες έπαιρναν τα πλοία, σήκωναν όποια σημαία ήθελαν και επιδίδονταν στην πειρατεία. Ο Κανάρης κατάφερε να επιβάλλει την πειθαρχία στα δικά του πληρώματα. Αλλά κι αυτός μέσα σ' αυτό το καθεστώς αναρχίας

παραλίγο να σκοτωθεί το 1825 στην Αίγινα, την εποχή που η Μπουμπουλίνα έχανε τη ζωή της στις Σπέτσες κατά τη διάρκεια μιας οικογενειακής διαμάχης. Ο Κανάρης εισηγήθηκε στη Διοίκηση ένα παράτολμο εγχείρημα. Ο Μωχάμετ Άλη είχε συγκεντρώσει στην Αλεξάνδρεια περίπου 60 μεγάλα πολεμικά και τριπλάσια φορτηγά πλοία. Μ' αυτά προετοίμαζε το καλοκαίρι του 1825 να στείλει στρατό στην επαναστατημένη Ελλάδα (ο οποίος στρατός χρησιμοποιήθηκε αργότερα στην άλωση του Μεσολογγίου). Το σχέδιο του Κανάρη προέβλεπε να πάνε κάποια ελληνικά πλοία στην Αλεξάνδρεια και να κάψουν τον αιγυπτιακό στόλο. Έτσι θα σταματούσε και το λαθρεμπόριο που έκαναν Γάλλοι, φίλοι του Μωχάμετ Άλη, σε βάρος του ελληνικού αγώνα. Το σχέδιο εγκρίθηκε και η αρχηγία του ελληνικού στόλου ανατέθηκε στον πλοίαρχο Μανόλη Τομπάζη. Στις 10 Αυγούστου 1825, ο Τομπάζης και ο Αντώνιος Κριεζής, μαζί με τα πυρπολικά του Ανδρέα Μιαούλη, του Μανώλη Μπούτη και του Κανάρη, έφθασαν έξω από την Αλεξάνδρεια. Την έκτη εσπερινή ώρα που έφθασαν προ της Αλεξάνδρειας, έπλεε μεν ούριος άνεμος αλλά για να μπουν μέσα στο λιμάνι χρειαζόνταν κάποιοι πιλότοι επειδή υπήρχαν πολλοί ύφαλοι. Ο Κανάρης θεώρησε ότι έπρεπε να επιτεθεί άμεσα γιατί ήταν τέτοια η διάταξη των αιγυπτιακών πλοίων που με τον άνεμο ο οποίος φυσούσε, θα υφίσταντο πανωλεθρία σε μια επίθεση με πυρπολικά. Εξαπατώντας τον πιλότο, ύψωσε ρωσική σημαία και μπήκε μόνος του στο λιμάνι. Προσπάθησε να πλησιάσει τον εχθρικό στόλο αλλά ο άνεμος έπεσε ξαφνικά, οπότε άρχισε να κόβει βόλτες μέσα στο λιμάνι, προσπαθώντας να φθάσει στον μυχό. Όταν βρέθηκε δίπλα στο γαλλικό πολεμικό "Μέλισσα", κατάλαβε ότι είχε γίνει αντιληπτός. Έβαλε λοιπόν φωτιά στο πυρπολικό, μπήκε με τους ναύτες του στη βάρκα διαφυγής και προσπάθησε να βγει απ' το λιμάνι.

Η πολιτική σταδιοδρομία

Ο Κανάρης φαίνεται πως δεν έβλεπε τους Γάλλους ως εχθρούς. Αντιθέτως, έστειλε τον γιο του, τον Θεμιστοκλή, να εκπαιδευθεί στο Παρίσι υπό την επίβλεψη τού εκεί Φιλελληνικού Κομιτάτου, το οποίο άλλωστε τον είχε προσκαλέσει. Το 1826 τοποθετήθηκε κυβερνήτης του νέου πλοίου "Ελλάς" και το 1827 εξελέγη πληρεξούσιος των Ψαρών στη Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας. Ο Κωνσταντίνος Κανάρης ήταν ένα από τα λίγα πρόσωπα στα οποία είχε εμπιστοσύνη ο Ιωάννης Καποδίστριας, ο πρώτος κυβερνήτης της ανεξάρτητης Ελλάδος.[2] Ο Καποδίστριας θα τον διορίσει αρχικά φρούραρχο της Μονεμβασιάς και κατόπιν διοικητή μιας ναυτικής μοίρας που θα πολεμήσει τους αγγλόφιλους και τους αντικυβερνητικούς της Ύδρας. Στον Κανάρη ανατέθηκε να συλλάβει τον Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, όταν ο τελευταίος δραπέτευσε από το Ναύπλιο. Απογοητευμένος λόγω της δολοφονίας του Καποδίστρια, ο Κανάρης αποσύρθηκε στη Σύρο όπου ιδιώτευσε για ένα διάστημα. Όταν ήρθε στην Ελλάδα ο Όθωνας, τον διόρισε καταρχήν πλοίαρχο γ' τάξεως κι έπειτα ναύαρχο. Μετά τη μεταπολίτευση του 1843, ο Κανάρης έγινε υπουργός Ναυτικών στην κυβέρνηση Ανδρέα Μεταξά και κατόπιν στην κυβέρνηση Ιωάννη Κωλέττη. Το 1854 έγινε υπουργός Ναυτικών στην κυβέρνηση Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου. Επειδή οι ιδέες του γίνονταν όλο και περισσότερο αντιμοναρχικές, το 1861 αρνήθηκε τη σύνταξη που του χορήγησε η Κυβέρνηση. Το καλοκαίρι του 1862 ο Όθωνας του ανέθεσε τον σχηματισμό

κυβέρνησης. Ο Κανάρης πρότεινε έναν κατάλογο με υπουργούς, που όλοι τους είχαν σχεδόν επαναστατικές απόψεις, λέγοντας στον Όθωνα ότι μόνο με τέτοια κυβέρνηση και η μοναρχία θα ήταν δυνατό να σωθεί και η τάξη στη χώρα να διατηρηθεί. Ο Όθωνας όμως δεν δέχθηκε και έδωσε την εντολή στον Ιωάννη Κολοκοτρώνη. Ο Κανάρης πέρασε ανοιχτά στην αντιπολίτευση. Ο Κανάρης προσχώρησε στην αντιπολίτευση και μετά την έξωση του Όθωνα έγινε μέλος της υπό τον Δημήτριο Βούλγαρη τριανδρίας (μαζί και με τον Μπενιζέλο Ρούφο) που σχημάτισε προσωρινή κυβέρνηση.

Το τέλος

Στις 2 Σεπτεμβρίου 1877 πέθανε, όντας εν ενεργεία πρωθυπουργός.

Περισσότερα σπουδαία μνημεία στην πόλη του Ναυπλίου:

Στάικος Σταϊκόπουλος

(1799 - 21 Φεβρουαρίου 1835) ήταν αγωνιστής του 1821.

Γεννήθηκε στη Ζάτουνα της Γορτυνίας και από νωρίς ασχολήθηκε με το εμπόριο δερμάτων. Στην Ύδρα, όπου είχε μεταβεί το 1818, μυήθηκε στην Φιλική Εταιρεία από τον Νικόλαο Σπηλιωτόπουλο.

Το 1821 με την έναρξη της επανάστασης σύστησε δικό του στρατιωτικό σώμα και από την Ύδρα πέρασε στο Άργος. Αμέσως οργάνωσε την πολιορκία του Ναυπλίου και γρήγορα μετατράπηκε σε έναν από τους πρωταγωνιστές αυτής. Τελικά στις 29 Νοεμβρίου του 1822 μαζί με τον Δημήτριο Μοσχονησιώτη κατέλαβε το Παλαμήδι, πράξη για την οποία έμεινε γνωστός στην ιστορία. Ύστερα από αυτό προβιβάσθηκε από χιλιάρχος σε στρατηγός.^[1] Στη συνέχεια του ανατέθηκε η πολιορκία του κάστρου της Κορίνθου όπου έληξε με την κατάληψη του. Ήταν ο πρώτος που αντιμετώπισε τον Ιμπραήμ Πασά με αποτέλεσμα να συλλάβει και να στείλει στο Ναύπλιο αιχμάλωτους 30 στρατιώτες του. Έλαβε μέρος στην Β΄ εθνοσυνέλευση του Άστρους.^[2] Με την έλευση του Όθωνα παρέμεινε στον στρατό αλλά φυλακίστηκε επειδή τάχθηκε εναντίον τους.

Απεβίωσε στις 21 Φεβρουαρίου του 1835, ημέρα αποφυλάκισης του, στις φυλακές Λεονάρδου στο Ναύπλιο από τα τραύματα και τις κακουχίες του πολέμου και ενταφιάστηκε στο παλαιό νεκροταφείο της πόλης. Σήμερα ο δήμος Ναυπλίου έχει δημιουργήσει προς τιμήν του το *πάρκο Σταϊκόπουλου* ενώ κάθε χρόνο στις 29 Νοεμβρίου πραγματοποιείται τιμητική εκδήλωση. Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι η Ζάτουνα, τόπος γέννησής του, και το Ναύπλιο, τόπος θανάτου του, έχουν αδελφοποιηθεί προς τιμήν του. Ήταν παντρεμένος με την Κατερίνα Δημητρακοπούλου και είχε μια κόρη την Ζαχαρούλα.

Μνημείο προς τιμή των Φιλελλήνων

-αναγέρθηκε : 1903

-βρίσκεται : στη μέση της πλατείας φιλελλήνων

-κατασκευάστηκε : στην Αθήνα στο μαρμαρογλυφείο του Ιωάννη Χαλδούπη

-χει μορφή : Αναθηματική στήλη από γκρίζο μάρμαρο, στον αγαπητό για την εποχή τύπο του οβελίσκου. Στην υπερυψωμένη βάση του οβελίσκου, στη μία πλευρά, υπάρχει ανάγλυφη παράσταση σε λευκό μάρμαρο, με τις προσωποποιήσεις της Ελλάδας και της Γαλλίας, με τις μορφές της Αθηνάς και της Δημοκρατίας αντίστοιχα, ενώ στην ανατολική πλευρά της βάσης υπάρχει αναθηματική επιγραφή που μνημονεύει τους μεγάλους Γάλλους Φιέλληνες, τον στρατάρχη Μεζόν, τον στρατηγό Φαβιέρο και το ναύαρχο Δεριγνύ, αλλά και όλους τους ναύτες και στρατιώτες της Γαλλίας που αγωνίστηκαν για την ελληνική Ανεξαρτησία

-φτιάχτηκε στη μνήμη : των Γάλλων φιλελλήνων που αγωνίστηκαν και θυσιάστηκαν για την απελευθέρωση της Ελλάδας από τους Τούρκους κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης.

-σχεδιάστηκε : στο Παρίσι

Μνημείο του Δημήτριου Υψηλάντη

- ✚ Ο Δημήτριος Υψηλάντης γεννήθηκε το 1793 στην Κωνσταντινούπολη . Κατά τη διάρκεια της Ελληνικής επανάστασης, έλαβε μέρος ,μεταξύ άλλων , στην πολιορκία του Ναυπλίου, του Άργους, των Μύλων και της Λέρνης. Απεβίωσε το 1832 στο Ναύπλιο.
- ✚ προς τιμήν του
- ✚ Κατασκευάστηκε στη Βιέννη μνημείο – οστεοφυλάκιο μετά από παραγγελία του αδελφού του
- ✚ Το μνημείο αυτό βρίσκεται σήμερα στην πλατεία τριών ναυάρχων, μπροστά από το δημαρχείο του Ναύπλιο
- ✚ Στη διπλανή οδό βρίσκεται το φαρμακείο ενός Ιταλού Φιλέλληνα,

ο οποίος ταρίχευσε το σώμα ενός άλλου αγωνιστή της εποχής , του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη!

**Το Παλαμήδι, το άγαλμα του Ιωάννη Καποδίστρια,
ο Ναός της Παναγίας, το Τριανόν**

Τα κεφάλαια για αυτά τα αρχιτεκτονικά μνημεία δεν δημοσιεύονται γιατί η ομάδα που αποτελείται από τους:

**Παπαμήτρον Κων., Σταύρου Δημ., Πατρινιό Γεώργιο, Νενεκούμη
Σπυρ., Χουντάλα Μαξ.**

Δεν παρέδωσε την εργασία της.

Πηγές:

<http://www.kastra.eu>

<http://www.mythicalpeloponnese.gr>

<http://www.nafplio.gr>

<http://el.wikipedia.org>

http://www.nafplio-tour.gr/index.asp?lang=gr&text=ag_sofia

www.odysseus.culture.gr

<http://blacksea.ehw.gr>

www.nafplio.gr

<http://hellas.teipir.gr>

<http://www.nafplio.info>

<http://argolikivivliothiki.gr>

discovernafplio.gr

www.nafplio.gr/.../68-2011-03-20-10-46-51.html